

RECENZJA W POSTĘPOWANIU HABILITACYJNYM Dr DESY TEJA GUMILARA

Recenzent - dr hab. prof. ASP Grzegorz Niwiński

Postępowanie habilitacyjne w dziedzinie: sztuki

w dyscyplinie - sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

Miejsce zatrudnienia recenzenta - Wydział Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie

Data sporządzenia recenzji - 15.07.2025

Zlecniodawcą recenzji jest Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy, która pismem z dnia 21.05.2025 poinformowała mnie o wyznaczeniu mojej osoby do roli recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr Desy Teja Gumilara (NCS.521.2.2025).

Dokumentacja złożona przez kandydata dr Desy Teja Gumilara dołączona do zlecenia:

1. Wniosek przewodni o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego.
2. Dane wnioskodawcy.
3. Dokument stwierdzający posiadanie stopnia doktora.
4. Autoreferat - kwestionariusz
5. Wykaz osiągnięć naukowych lub artystycznych - kwestionariusz
6. Dokumentacja dzieła wskazanego jako osiągnięcie artystyczne spełniające przesłanki określone w art. 219 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późniejszymi zmianami), którym jest projekt stacjonarnego respiratora CoVIVENTIL-UCM02.
7. Ilustrowany wykaz prac projektowych z lat 1997-2006 przed uzyskaniem stopnia doktora.
8. Ilustrowany wykaz prac projektowych z lat 2006-2024 po uzyskaniu stopnia doktora.
9. Ilustrowany wykaz osiągnięć dydaktycznych z lat 2019-2024

Sylwetka kandydata:

Desy Teja Gumilar urodził się w 1973 roku w Bandung w Indonezji. W 1998 r. uzyskał dyplom inżynierski w Katedrze Wzornictwa Przemysłowego Wydziału Sztuki i Designu w Instytucie Technologii w Bandung w Indonezji. W roku 2002 uzyskał stopień magistra sztuki na Wydziale Wzornictwa Przemysłowego i Architektury Wnętrz ASP w Poznaniu. W roku 2006 w tej samej jednostce uzyskał tytuł doktora. W latach 1998-2002 pracował jako asystent w Katedrze Wzornictwa Przemysłowego Wydziału Sztuki i Designu w Instytucie Technologii w Bandung w Indonezji. W latach 2004-2019 pracował jako wykładowca i starszy wykładowca kultury Azji Południowo-Wschodniej na Wydziale Neofilologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Od października 2019 do chwili obecnej zatrudniony jest, jako adiunkt w Katedrze Wzornictwa Wydziału Sztuk Projektowych Politechniki Bydgoskiej im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich. Jest projektantem wielu produktów z obszaru medycznego, rehabilitacyjnego, oraz sportowego. Zajmuje się również wystawiennictwem.

Ocena dzieła wskazanego, jako osiągnięcie artystyczne spełniające przesłanki określone w art. 219 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późniejszymi zmianami).

Kandydat, jako osiągnięcie artystyczne spełniające przesłanki określone w art. 219 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późniejszymi zmianami), słusznie wskazał projekt stacjonarnego respiratora CoVIVENTIL-UCM02. Przedsięwzięcie to miało bezpośredni związek z pandemią Covid-19 i kłopotami z zakupem respiratorów szpitalnych. Gwałtowny wzrost cen tych urządzeń i spadek ich podaży na rynku światowym, wywołały zamieszanie na szczeblu państwowym Ministerstwa Zdrowia. Problemy te skłoniły urzędników do podjęcia decyzji zakupowych, których trafność jest wciąż kwestionowana.

Inicjatywa zaprojektowania polskiego respiratora szpitalnego o odpowiednich funkcjach i cenie, podjęta w tym czasie przez zespół kierowany przez prof. dr hab. Tomasza Topolińskiego z Politechniki Bydgoskiej trafiła w odpowiedni czas. Zespół złożony z inżynierów z PBŚ, medyków ze Szpitala Wojskowego WSK oraz specjalistów z firmy MEDSEVEN Sp. z o.o., uzyskał wsparcie finansowe z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Wymóg ciągłej pracy bez przerwy przez około 20 dni (tyle zwykle trwa cykl leczenia ciężkiego zapalenia płuc nabytego w wyniku zakażenia Covid-19) świadczyć może o wadze problemów technicznych i użytkowych, przed jakimi stanęli projektanci. Wszystkie podzespoły (zbiornik ze sprężonym powietrzem sterowany za pomocą turbopompy, zestaw zaworów i przewodów, jedno lub wielorazowy tzw. „obwód pacjenta”, elektroniczny system monitorowania parametrów pacjenta i urządzenia, pilot zdalnego sterowania, ekran dotykowy sterowania) musiały działać niezawodnie oraz być wielostronnie przetestowane. Dzięki 2 mln dotacji rządowej udało się zbudować ok. 10 prototypów urządzenia, które zostały poddane ocenie Krajowego konsultanta w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii. Pozytywna opinia pozwoliła na certyfikację urządzenia przez Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, co pozwoliło na wprowadzenie respiratora do obrotu. Otworzyło to drogę do powstania serii przedprodukcyjnej.

W związku z planowaną produkcją Dr Desy Teja Gumilar został zaproszony do współpracy jako projektant ostatecznej formy wzorniczej. W jego rękach pozostawał również wybór technologii wykonania obudowy planowanego urządzenia. Ostatecznie powłokę zewnętrzną można wykonywać w zależności od możliwości producenta z blachy oraz laminatu. Na zdjęciach i wizualizacjach widać zgrabną, kompaktową formę przystosowaną do zachowania wymogów higieny. Boczne czarne uchwyty nadają bryle pewnej wyrazistości, która nie narusza jednak obiektywnej wyrazowości urządzenia. Uwagę zwraca łatwy, dwusekcyjny dostęp do komponentów wewnętrznych, co z pewnością ma pozytywny wpływ na serwis. Panel sterowania znajdujący się pod płaskim zwieńczeniem formy, przeznaczonym do ustawienia monitora, wyposażony został w czytelną grafikę interfejsu. Otwory wentylacyjne umieszczone na bocznych ściankach tworzą grafikę uzupełniającą kształt. W całości rozwiązanie wzornicze stanowi dobry przykład projektu obiektywnego, prostego, dobrze wpisującego się barwą i kształtem w otoczenie medyczne, niepozbawionego jednak

indywidualności. Prosta konstrukcja i odpowiedni dobór niezawodnych komponentów stanowią podstawową zaletę urządzenia.

Projekt wzorniczy został zarejestrowany w Urzędzie Patentowym RP jako wzór przemysłowy pod numerem ochronnym Rp.28220.

Całość przedsięwzięcia projektowego, które uzyskało również wyróżnienie Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, jest przykładem doskonałej współpracy projektanta wzornictwa z wielobranżowym zespołem specjalistów z dziedziny inżynierii i medycyny. Nie do pominięcia jest istotne znaczenie tego projektu w budowaniu bezpieczeństwa epidemiologicznego naszego kraju. Z uwagi na prospołeczny charakter tego przedsięwzięcia, związany z ratowaniem zdrowia i życia, mamy tu do czynienia wybitnym osiągnięciem projektowo-artystycznym.

Ocena autoreferatu i całokształtu działalności artystycznej

Z zainteresowaniem przeczytałem autoreferat Dr Desy Teja Gumilara, który przebył drogę daleką i nietypową dla polskich projektantów. Sądzę, że początki jego kariery w Indonezji i Niemczech, były naznaczone wielką determinacją i wysiłkiem. W zapiskach tych odnajduję znak rzetelnego podejścia do zawodu projektanta produktu oraz intensywną chęć rozwoju i nauki. Poszukiwanie własnego miejsca i odpowiedniej edukacji zakończyło się w Polsce, gdzie kandydat odbył studia artystyczne, zrobił doktorat i pracuje w sektorze projektowym i edukacyjnym.

Dorobek projektowo-artystyczny dr Desy Teja Gumilara jest wyjątkowo bogaty. W materiałach habilitacyjnych znajdujemy listę około 50 projektów wzorniczych, graficznych i wystawienniczych, które kandydat zrealizował pomiędzy ukończeniem studiów w Indonezji w 1998 roku, a doktoratem w Polsce w roku 2006 i tyleż samo zrealizowanych pomiędzy doktoratem, a rokiem 2024. Spośród wielu zrealizowanych projektów wzorniczych, wyraźnie wyróżnia grupa wyrobów medycznych, rehabilitacyjnych i sportowych.

Wydaje się, że to właśnie tego typu produkty stały się specjalnością dr Desy Teja Gumilara i polem jego najważniejszych dokonań. Już praca inżynierska z 1998 roku była powiązana z medycyną (wózek szpitalny do rozwożenia żywności, leków i pościeli). Podobnie pierwsze wielkie wdrożenie, jakim było łóżko szpitalne SUPERMAC z 2000 roku dla indonezyjskiej firmy MAK oraz doktorat badający wszechstronnie problem przesiadania się osoby niepełnosprawnej z wózka na inne meble i urządzenia toaletowe.

Po doktoracie z 2006 roku swoją specjalność dr Desy Teja Gumilar realizował w postaci wdrożonych projektów wielu typów ram rowerowych dla polskiej firmy SPECYFIC TRADING Sp. z o.o.. Kolejny ważny projekt to masowo produkowane łóżka szpitalne dla indonezyjskiej firmy PT. SARANDI KARYA NUGRAHA. Projekt obejmuje modele o podwyższonych możliwościach funkcjonalnych i bardziej zaawansowanej mechanice oraz łóżka ekonomiczne o funkcji i mechanice podstawowej. Kolejnym wyróżniającym się projektem był omówiony w poprzednim akapicie opracowany w wielobranżowym zespole respirator CoViVENIL UCM02, uznany przeze mnie za dzieło wybitne.

Powiązanie projektowania z leczeniem, łagodzeniem dolegliwości oraz kulturą fizyczną jest wyjątkowo ważne, ze społecznego punktu widzenia oraz wymaga szczególnych umiejętności w zakresie ergonomii i psychologicznego oddziaływania przedmiotu. Jako projektant wzornictwa z wykształceniem inżynierskim dr Desy Teja Gumilar wchodził głęboko w procesy

technologiczne, wdrożeniowe i optymalizacyjne. Występował więc w podwójnej lub potrójnej roli, co jak sądzę, zwiększyło jego użyteczność w zespołach projektowo-wdrożeniowych. Wszystkie wymienione projekty są odpowiednie pod względem wzorniczym, odpowiadają doskonale na przypisane im funkcje, są integralnie powiązane z rozwiązaniami technicznymi i technologicznymi. Stanowią doskonały przykład wzornictwa rzetelnego, stroniącego od formalnego nadmiaru, nastawionego na rzeczywistą pomoc użytkownikom.

Nie jestem natomiast admiratorem kilku projektów wystawienniczych i graficznych promujących w różny sposób Indonezję, zaprezentowanych w portfolio. Wydaje mi się, że ujawnia się w nich odmienne podejście do rozwiązań graficznych wynikające być może również z różnic kulturowych. Moje wątpliwości budzi przeładowanie oraz schemat polegający na przytaczaniu obiegowych wyobrażeń Europejczyków na temat Indonezji. Wynikać to oczywiście może ze ścisłych wytycznych klientów. Z drugiej strony w kilku przypadkach, czerpanie z rodzimej tradycji rzemiosła, przyniosło doskonały efekt. Projekty wdrożonych mebli rattanowych i bambusowej lampy są tego przykładem.

Udział w wystawach, nagrody, wystąpienia

Dr Desy Teja Gumilar jest aktywny jako promotor i propagator kultury indonezyjskiej w naszym kraju i innych krajach europejskich. Wygłosił szereg prelekcji i referatów traktujących o różnych aspektach tej kultury: kinie, tradycyjnym teatrze cieni czy portugalskich naleciałościach w językach indonezyjskich. Z problematyki bliższej wzornictwu podejmował też tematy dotyczące współpracy gospodarczej i naukowej z Indonezją, zagadnień językowych w ochronie wzorów użytkowych, czy też samym wzornictwie przemysłowym. Jest autorem około 10 publikacji. Produkty powstałe w wyniku jego pracy projektowej, były prezentowane na około 10 wystawach w Indonezji, Polsce, Japonii i Niemczech.

Ocena osiągnięć dydaktycznych

W rozdziale poświęconym osiągnięciom edukacyjnym w Katedrze Wzornictwa Wydziału Sztuk Projektowych Politechniki Bydgoskiej im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich, Dr Desy Teja Gumilar pisze o swojej filozofii nauczania, która skupiona jest na nauce profesjonalnej praktyki projektowania produktów przemysłowych. Na studiach inżynierskich działanie to nakierowane jest raczej na ściśle praktyczne umiejętności projektowania wzorniczego. Na studiach magisterskich problematyka ta wzbogacana jest o zagadnienia z obszaru biznesu projektowego oraz szerokich uwarunkowań zewnętrznych (społecznych, ekologicznych, wytwórczych, rynkowych). Filozofia ta oparta jest na standardowych elementach obecnych w wielu szkołach designu (w tym polskich akademiach artystycznych) i nie budzi żadnych wątpliwości. W materiałach habilitacyjnych znajdujemy przykłady dokonań studentów poziomu inżynierskiego (3,4,5,6 semestr i dyplomy inżynierskie) oraz magisterskiego (1,2 semestr i dyplomy magisterskie), zrealizowane w latach 2019-2024 na Wydziale Sztuk Projektowych Politechniki Bydgoskiej w Pracowni Projektowania Specjalistycznego (1 stopień) oraz Pracowni Projektowania Produktu i Pracowni Projektowania Wyposażenia Wnętrz (2 stopień). Zestawienie liczy około 200 prac studenckich, które przy takiej ilości prezentacji, muszą reprezentować zróżnicowany poziom. Wolałbym, aby było ich mniej, ale

przebrane i przedstawione całościowo. Byłoby łatwiej poza ogólną tematyką projektów i ogólną ich formą, zorientować się w procesie projektowym oraz wymogach dotyczących poziomu modelowania i dokumentacji końcowej. W wielu przypadkach, nie wiemy, czy mamy do czynienia z konceptami formalnymi, czy też z całościowymi opracowaniami. Jeden przykładowy opis zadania przedstawiony przez kandydata podaje wymóg zbudowania modelu, więc jak sądzę, modele powstają.

Wiele dobrego można powiedzieć o problematyce podsuwanej przez prowadzącego swoim studentom. W większości przypadków tematy odchodzą od typowych produktów rynkowych na rzecz rozwiązywania istotnych potrzeb ludzi. Tematy związane ze sprzętem rehabilitacyjnym lub ułatwiającym funkcjonowanie osobom ze szczególnymi problemami różnych typów niepełnosprawności, uczą projektowania, kształcąc również odpowiednie podejście do zawodu projektanta. Wiele projektów studenckich skierowanych do osób niepełnosprawnych i starszych, oraz tych dotyczących bezpieczeństwa, oceniam wysoko. Wśród nich grupa projektów „Zabawki dla dzieci niewidomych lub niedowidzących”, zrealizowana wraz z Kujawsko-Pomorskim ośrodkiem szkolno-wychowawczym im. Luisa Braille’a w Bydgoszczy. Projekt zaowocował prostymi rozwiązaniami, o dziwo, mało inżynierskimi. Poza tym: Wózek dla niepełnosprawnych z wymiennymi kołami domowymi, rekreacyjnymi lub sportowymi. Tulak – obiekt relaksacyjno-terapeutyczny dla pacjentów psychiatrycznych. KOI – wieszak noszony na ciele dla pacjentów, którzy podczas spacerów przyjmują kroplówki. Laska pomagająca wstać z pozycji siedzącej. Beano – fotel geriatryczny. ProCare – torba medyczna dla medyków pola walki. Motoambulans – motocykl przystosowany do udzielania pierwszej pomocy medycznej. Wrób – leśny czujnik wczesnego wykrywania pożarów. Autonomiczny pojazd dla osób korzystających z wózka inwalidzkiego. Wszystkie wymienione projekty są dopracowane pod względem konstrukcji i formy. Widać zrealizowane makiety i modele. Trudno ocenić pozytywnie wszystkie projekty studenckie, których zaprezentowano około 200. W wielu projektach widać podporządkowanie potrzeby ekspresji, potrzebom użytkownika. Stonowanie zagadnień formalnych na rzecz funkcji i przydatności wskazuje na dojrzałość programową tej edukacji wzorniczej. Działalność edukacyjna Dr Desy Teja Gumilara, odbywająca się w środowisku inżynierów, ma więc istotny wpływ na kształtowanie podejścia tej grupy zawodowej do kreowania nowych produktów i rozwiązań technicznych.

Konkluzja

Z powyższej oceny wynika, że dr Desy Teja Gumilar jest wszechstronnie przygotowanym projektantem wzornictwa. Jego dorobek artystyczno-projektowy spełnia wymogi postawione kandydatom w przewodach habilitowanych. Wskazane dzieło projektowo-kuratorskie rozszerza pole projektowania wzorniczego, stanowiąc znaczący wkład w rozwój samej dyscypliny projektowania. Jego działalność edukacyjna i popularyzatorska odpowiada standardom wymaganym w przewodach habilitowanych.

Wobec powyższego, z przyjemnością stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne Pana Desy Teja Gumilara w pełni spełniają wymagania określone w art. 219 ustawy – Prawo o

szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późniejszymi zmianami), o stopniach i tytułach w zakresie sztuki, stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki.

Prof. Grzegorz Niwiński

ASP w Warszawie

